



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 317/2026-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], obaja [REDACTED], zastúpených JUDr. Daliborom Kuciaňom, advokátom, Žilinská cesta 130, Piešťany, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-22C/4/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-22C/4/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-22C/4/2021 **prikazuje** konať bez zbytočných prieťahov.
3. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 014,41 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. apríla 2026 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom okresného súdu v označenom konaní. Navrhujú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov a požadujú priznanie finančného zadost'učinenia po 2 500 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 317/2026-13 z 21. mája 2026 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Žalobca sa žalobou podanou 25. januára 2021 v napadnutom konaní o nahradenie prejavu vôle domáhal proti sťažovateľom ako žalovaným uzavretia kúpnej zmluvy k podielom na nehnuteľnostiach za podmienok, za ktorých ich do bezpodielového spoluvlastníctva nadobudli sťažovatelia, a tvrdil, že zo strany právnych predchodcov sťažovateľov bolo porušené jeho predkupné právo.

4. Okresný súd uznesením z 25. februára 2021 vyzval sťažovateľov, aby sa vyjadrili k podanej žalobe. Sťažovatelia vyjadrenie doručili okresnému súdu 30. marca 2021. Následne okresný súd zaslal 19. apríla 2021 vyjadrenie sťažovateľov žalobcovi a od tohto dátumu ostali žalobca aj okresný súd pasívni.

5. Podaním zo 4. mája 2022 sťažovatelia okresnému súdu oznámili, že zámennou zmluvou, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený 18. marca 2022, nadobudli do ich bezpodielového spoluvlastníctva aj tie podiely na nehnuteľnostiach, ktoré boli predtým vo vlastníctve žalobcu. Z uvedeného dôvodu preto navrhli zastavenie konania.

6. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti namietajú vznik prieťahov v napadnutom konaní, ktoré sú spôsobené nečinnosťou okresného súdu v trvaní viac ako piatich rokov od podania žaloby. Požiadavku na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia sťažovatelia odôvodňujú stavom právnej neistoty, ktorý má dopad na ich psychickú stránku, pretože nemôžu riadne a bez obáv realizovať všetky svoje vlastnícke práva.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

7. Z prehľadu úkonov zaslaných okresným súdom vyplýva, že oznámenie sťažovateľov o uzavretí zámennej zmluvy preposlal žalobcovi 20. mája 2022. V januári 2023 došlo z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne k prerozdeleniu spisu a v decembri 2023 sa spis vrátil pôvodnej zákonnej sudkyňi. Na pojednávaní uskutočnenom 7. mája 2026 (nariadené 16. apríla 2026) okresný súd na podklade späťvzatia žaloby z 30. apríla 2026 konanie zastavil.

8. Okresný súd vo vyjadrení poukázal na možnú účelovosť ústavnej sťažnosti, ktorá bola podaná osem dní po oznámení, že vo veci bude nariadené pojednávanie. Podľa okresného súdu je ústavná sťažnosť neopodstatnená, pretože to bol žalobca, ktorý vo veci ostal pasívny, a navyše právna neistota sťažovateľov bola odstránená už v máji 2022, keď bol povolený vklad zámennej zmluvy do katastra nehnuteľností.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

11. Predmet namietaného konania tvorí bežnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov a ani po procesnej stránke nie je konanie zložené. Rovnako neboli zistené také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že sťažovatelia prispeli k predĺženiu konania.

12. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, ktorý vykonal iba úvodné procesné úkony a následne 20. mája 2022 vyzval žalobcu, aby sa vyjadril k podanému oznámeniu sťažovateľov. Ďalší úkon okresný súd vykonal až v apríli 2026, keď vo veci nariadil pojednávanie na 7. máj 2026, na ktorom rozhodol o zastavení konania.

13. Postup okresného súdu vykazuje prvky zbytočných prietáhov, a preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti v rozsahu porušenia ústavných práv sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote vyhovené (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Vzhľadom na to, že rozhodnutie okresného súdu zo 7. mája 2026 o zastavení konania v čase rozhodovania ústavného súdu ešte nebolo právoplatné, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov (výrok 2).

IV.

Primerané finančné zadost'účinenie

15. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali priznanie finančného zadost'účinenia po 2 500 eur a argumentovali samotnou existenciou zbytočných priet'ahov v spojení s nemožnosťou reálneho uplatňovania vlastníckych práv v dôsledku právnej neistoty.

16. Cieľom primeraného finančného zadost'účinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 302/2020, III. ÚS 268/2021).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní otázky priznania finančného zadost'účinenia aplikoval zásadu spravodlivosti, zohľadnil konkrétne okolnosti prípadu a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'účinenia je len zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

18. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť až po oznámení termínu pojednávania, od ktorého mohli reálne očakávať zastavenie konania. Tiež je potrebné zohľadniť aj to, že nepovažovali za potrebné brániť sa v tomto smere skôr, hoci vzájomné vzťahy so žalobcom usporiadali už v roku 2022 (napr. podaním sťažnosti na priet'ahy predsedovi súdu). Uvedené do značnej miery spochybňuje reálnosť nimi deklarovaných negatívnych pocitov neistoty z dlhotrvajúceho rozhodovania okresného súdu.

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti deklarovanie porušenia práv sťažovateľov predstavuje podľa názoru ústavného súdu dostatočné zavŕšenie poskytnutej ústavnoprávnej ochrany, preto im požadované primerané finančné zadost'účinenie nepriznal a v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4).

V.

Trovy konania

20. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré im vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti okresného súdu nahradiť sťažovateľom v určenej lehote trovy konania na účet právneho zástupcu (výrok 3).

21. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 1 014,41 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 396,50 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 15,86 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 189,69 eur). Podanie ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľov bolo spojené so zhodnou argumentáciou. Sťažovateľom poskytnuté právne služby nevyžadovali osobitný prístup. Preto nebol dôvod zvýšiť základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, keďže niet rozdielu v tom, či bola právna služba

poskytnutá jednému alebo dvom sťažovateľom. To platí osobitne v konaní o ústavnej sťažnosti, v ktorom možno náhradu trov konania priznať len v odôvodnených prípadoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2026

Robert Šorl
predseda senátu